

Patientinformation: Aktinisk keratos

Aktinisk keratos är en mycket lindrig cellförändring i huden, en sorts "solslitage" på hud som under lång tid utsatts för solstrålning. Huden blir torr, röd och fjällar lite. Ibland bildas ett mindre sår eller en skorpa och det kan klia eller svida, men oftast har man inga märkbara symtom.

Denna typ av solskador blir vanliga med åren. De sitter framför allt i ansiktet, i hårbotten, på öron, handryggar och underarmar - sådana hudytor som långvarigt utsatts för sol under många år.

I regel behandlar man inte små, enstaka hudförändringar. Skyddar man huden från solstrålning kan den själv reparera förändringarna, även om det tar några år. Har man däremot många, stora eller förtjockade aktiniska keratoser bör de behandlas, eftersom det finns en viss risk att de, efter många år, övergår till skivepitelcancer - en form av hudcancer.

Solskydd

För att minska risken för solskador, nya aktiniska keratoser och uppkomst av hudtumörer, ska du skydda dig för solen. Du bör hålla dig i skuggan den tid på dagen då solen är som starkast, mellan 11 och 15. Använd hatt och skydda huden med kläder - tätt vävda tyger skyddar bäst. Kroppsdelar du inte kan skydda med kläder, ska du smörja med solkräm, solskyddsfaktor minst 25. Stryk på i riklig mängd och smörj in dig flera gånger under dagen, liksom efter varje bad.

Behandling

Enstaka aktiniska keratoser kan behandlas med frysning med flytande kväve, s.k. kryokirurgi. I bland görs en kombinerad behandling med läkande krämer och ljusbehandling, så kallad photodynamisk terapi PDT.

Den som har många och utbredda aktiniska keratoser behandlas bäst med PDT eller med Aldara®-kräm.

Enstaka aktiniska keratoser som är behandlade behöver inte kontrolleras hos läkare. Vid återfall bör kontroll ske.

På Vårdguiden (www.vardguiden.se) hittar du mer om solskador.

DOKUMENTINFO www.viss.nu

Författare: Birgitta Wilson Claréus, hudspecialist, Farsta Läkarhus, 2013

Granskat av: Brankica Ivanovic, distriktsläkare, Bollmora Vårdcentral, Mehrnoosh Haghpanah, distriktsläkare, 5 Husläkare, Sollentuna, Kadir Kakili, distriktsläkare, Capio vårdcentral Gullmarsplan, Lennart Emtestam, professor, överläkare, Hudkliniken, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, Ingegerd Olsson, överläkare, Hudkliniken, Södersjukhuset, Margareta Grauers, dermatologi-sjuksköterska, Stockholm